

Giải pháp cải thiện, nâng cao kỹ năng nói tiếng Anh cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Lê Minh Sao

Trường ĐHSPTK Vinh

Received: 21/4/2024; Accepted: 29/4/2024; Published: 02/5/2024

Abstract: Speaking is one of the four important communication skills in teaching and learning English (the other three skills are listening, reading and writing). Based on the author's practical teaching experience, this article analyzes and clarifies some factors affecting the English speaking skill development of university students in Vinh University of Technology Education, thereby suggesting some techniques to improve the quality of teaching and learning English speaking skill.

Keywords: Speaking skills, techniques, teaching methods, developing skills.

1. Đặt vấn đề

Trong thời đại công nghệ 4.0, để đạt được mục tiêu công việc phù hợp, với mức lương ổn định, đòi hỏi các ứng viên không chỉ có kiến thức chuyên môn, kỹ năng (KN) mềm tốt mà còn phải có khả năng nói tiếng Anh thành thạo. KN giao tiếp bằng tiếng Anh là một yêu cầu quan trọng trong thời kỳ hội nhập; vì thế, việc học tiếng Anh trở thành nhu cầu cần thiết với các sinh viên (SV) ở các trường đại học và cao đẳng.

Trong xu thế đó, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh (ĐHSPTKTV) đã tập trung tăng cường chất lượng học tiếng Anh cho SV, giúp SV có được trình độ tiếng Anh nhất định theo yêu cầu của kỳ thi đánh giá chuẩn đầu ra tiếng Anh tại Việt Nam. Trong quá trình học tiếng Anh, kỹ năng Nói được xem là khó nhất. Đa số khả năng nói tiếng Anh của SV Trường ĐHSPTKTV còn rất hạn chế. Vì trình độ tiếng Anh của SV thấp nên trong quá trình dạy học, GV còn phải giải thích nội dung cũng như từ vựng rất nhiều, thời gian dành cho luyện KN nói chưa nhiều. Thêm vào đó, các kỳ thi học phần chưa có phần kiểm tra đánh giá KN nói của SV nên đa số SV chưa ý thức được việc tự học, tự rèn luyện KN nói. Điều này khiến cho SV đã sợ nói tiếng Anh lại càng ngại nói hơn khi tham gia các hoạt động ngoại khóa tiếng Anh. Trước những thực tế đó, tác giả nhận thấy: rèn luyện KN nói cho SV Trường ĐHSPTKTV là một việc làm vô cùng cần thiết. Trong khuôn khổ bài viết này, tác giả đề xuất một số biện pháp cải thiện, nâng cao KN nói tiếng Anh cho SV tại trường, giúp các em tự tin giao tiếp bằng tiếng Anh để sau khi ra trường đáp ứng được nhu cầu của nhà tuyển dụng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Kỹ năng nói tiếng Anh

KN nói là khả năng biểu đạt bằng lời, sử dụng khẩu

ngữ để truyền đạt thông tin, thể hiện tình cảm, suy nghĩ của bản thân một cách rõ ràng và chính xác. Theo nhà ngôn ngữ học Khamkhien: “Nói” là một trong những KN quan trọng nhất khi học một ngoại ngữ, trong đó có ngôn ngữ tiếng Anh. Theo Bygate, KN nói là một trong những KN mang tính phân xạ, giúp người học sử dụng được ngoại ngữ để bày tỏ ý kiến, suy nghĩ và cảm xúc với người đối diện, người nghe. Brown (2004) cho rằng ngôn ngữ là một trong những phương tiện của truyền thông cho nên để nắm vững một ngôn ngữ người học cần phải biết dùng khẩu ngữ để giao tiếp bằng ngôn ngữ đó. Sự giao tiếp thuận thực một ngoại ngữ thể hiện khả năng của người học đối với ngoại ngữ đó. Để có thể nói một cách chính xác và trôi chảy một ngoại ngữ, và để người nghe có thể hiểu đúng thông điệp mà họ cần nắm bắt, người học cần chú ý 5 yếu tố sau: ngữ pháp, từ vựng, khả năng lĩnh hội, độ trôi chảy và cách phát âm.

Vậy có thể xem “nói” là một qui trình sắp xếp từ sao cho có ý nghĩa để truyền đạt thông tin hay diễn tả một vấn đề nào đó. Khi thực hiện quá trình nói, người nói cần phải biết hệ thống hóa các ý tưởng, sắp xếp thứ tự các câu sao cho đúng với trình tự, phát âm chính xác, mạch lạc rõ ràng để người nghe có thể hiểu được thông điệp mà người nói muốn đề cập đến.

2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng nói tiếng Anh

*Kiến thức về ngôn ngữ

Theo Thornbury-Scott, khả năng nói một ngôn ngữ trôi chảy có thể đến từ việc dạy người học về ngữ pháp, từ vựng và một chút về phát âm. Tuy nhiên, KN nói cần sự tổng hợp nhiều hơn thế, nó đòi hỏi các kiến thức chung về ngôn ngữ có thể được liệt kê như sau: ngữ pháp, ngữ âm, từ vựng, vốn kiến thức xã hội. Muốn giao tiếp cơ bản bằng tiếng Anh hoặc nâng

cao KN nói cần phải có vốn từ vựng. Từ vựng càng phong phú thì khả năng diễn đạt dễ dàng hơn, linh động hơn. Bên cạnh đó, khi nói tiếng Anh cần phải phát âm chính xác để người nghe có thể nhận ra từ và hiểu được thông điệp mà người nói muốn truyền tải. Việc phát âm sai thường dẫn đến hiểu nhầm, hiểu lệch ý của người nói. Vì vậy luyện phát âm chuẩn đúng là yếu tố quan trọng.

Kiến thức về ngữ pháp giúp cho SV sắp xếp từ trong câu đúng trật tự, nói được những câu ngắn gọn dễ hiểu, diễn đạt chính xác về thời gian mà sự việc xảy ra...

Bên cạnh đó, kiến thức nền về xã hội cũng góp phần không nhỏ vào quá trình luyện nói của SV. Kiến thức xã hội này SV có được thông qua thực tiễn cuộc sống, qua sách báo, phim ảnh, nguồn Internet ... Khi có kiến thức nền phong phú và dày, SV sẽ trình bày một chủ đề với sự tự tin và giàu ý tưởng

**Môi trường học tập*

Môi trường học tập là yếu tố ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng của việc dạy và học tiếng Anh, đặc biệt là KN nói. Lớp học không quá đông, phòng học thoáng mát với cơ sở vật chất trang thiết bị hiện đại sẽ mang lại hiệu quả, SV được thực hành nhiều trong giờ học nói tiếng Anh. SV càng có cơ hội luyện tập thì khả năng giao tiếp trôi chảy sẽ càng cải thiện.

Ngoài ra, SV cũng có thể luyện tập KN nói của mình mà không cần đến lớp. SV có thể luyện nói cùng bạn bè ngoài giờ học. SV luyện nói bằng cách tham gia các câu lạc bộ TA; thảo luận với bạn bè trên các diễn đàn nói tiếng Anh, hoặc sử dụng các phần mềm luyện tập nói tiếng Anh để luyện tập với bạn bè, và các GV hướng dẫn trên trang web.

**Động cơ học tập*

Động cơ học tập của SV là một trong những yếu tố ảnh hưởng rất lớn đến kết quả học của SV. Theo Ellis, động cơ và thái độ học tập là yếu tố quan trọng dẫn tới thành công trong quá trình tiếp thu ngôn ngữ. Người học cần nhận thức bốn yếu tố: mục đích cần đạt được, sự nỗ lực để đạt được mục đích, ước muốn đạt được thành công và thái độ với hoạt động học tập. Thái độ và động cơ của người học sẽ quyết định đến sự kiên trì của người học khi gặp khó khăn, thử thách trong học tập, yếu tố này ảnh hưởng đến mức độ thành thạo ngôn ngữ của người học.

Khi SV xác định được tầm quan trọng của việc học ngoại ngữ thì sẽ có thái độ đúng đắn trong học tập, ngược lại không nhận thức được tầm quan trọng của việc học ngoại ngữ thì đôi sẽ là rào cản cho sự phát triển ngôn ngữ của họ, sẽ chỉ là học đối phó mà thôi.

**Phương pháp giảng dạy*

Bên cạnh động lực, thái độ, kiến thức về ngôn ngữ,

PP giảng dạy của giáo viên trong các giờ dạy-học kỹ năng nói cũng ảnh hưởng không nhỏ đến quá trình phát triển KN cho SV. Bằng tin rằng việc áp dụng PP giảng dạy phù hợp với đối tượng người học, thời điểm học tập với những hoạt động phù hợp là nghệ thuật của mỗi GV. Những hoạt động giảng dạy, nhiệm vụ học tập phải được thiết kế khéo léo để không những tạo cơ hội nhiều nhất cho người học nâng cao KN nói mà còn tạo động lực và hứng thú trong học tập cho SV.

Những PPGD thường được sử dụng trong các lớp học TA như là giảng dạy ngôn ngữ theo hướng giao tiếp (Communicative language teaching), PP trực tiếp (Direct method), PPGD ngôn ngữ dựa vào các nhiệm vụ học tập (Task-based language teaching), PP lấy người học làm trung tâm (Learner-centered Method)...v.v...

Mỗi PP giảng dạy (PPGD) đều có những ưu điểm nhất định của nó. Sự thành công trong việc lựa chọn PPGD phù hợp với thực tế của lớp học nói cũng như tổ chức được những hoạt động mang lại hiệu quả tốt trong lớp học TA sẽ chính là cơ hội để SV luyện tập KN nói. Những hoạt động giảng dạy và những nhiệm vụ học tập được thiết kế khéo léo sẽ truyền cảm hứng và mang lại nhiều phần khích cho SV trong quá trình trao đổi kỹ năng nói (Harmer, 1999).

2.3. Giải pháp cải thiện kỹ năng nói cho SV

Theo Penny Ur (1996), một hoạt động nói thành công cần có những đặc điểm sau: Thứ nhất, người học có cơ hội nói nhiều càng nhiều càng tốt; Thứ hai, người học tham gia vào hoạt động nói trong giờ học tương đối đồng đều; Thứ ba, sự hứng thú đối với hoạt động nói của người học cao; Thứ tư, ngôn ngữ sử dụng phù hợp với trình độ của người, dễ hiểu, mang hiệu quả giao tiếp cao. Để thực hiện các hoạt động luyện tập KN nói thành công, GV cần chú ý những vấn đề sau:

Sử dụng ngôn ngữ đơn giản: Nhìn chung yêu cầu về độ khó trong sử dụng ngôn ngữ nói cần hạ thấp hơn so với yêu cầu về độ khó trong sử dụng ngôn ngữ đọc - viết. Nếu người học có thể dễ dàng sử dụng từ vựng và cấu trúc ngữ pháp, họ sẽ tự tin và có thể diễn đạt ý tưởng một cách trôi chảy. Lựa chọn các chủ đề hấp dẫn nhằm tạo hứng thú cho người học.

Đưa ra hướng dẫn cụ thể trong các hoạt động thảo luận: Cần đảm bảo tất cả các thành viên trong nhóm đều nắm rõ nhiệm vụ của họ và đều có những đóng góp cho hoạt động thảo luận.

Kiểm soát việc người học dùng ngôn ngữ đích: GV cần giám sát chặt chẽ các hoạt động nói của người học và đưa ra hình phạt thích hợp để hạn chế tình trạng người học dùng tiếng mẹ đẻ mà không dùng tiếng Anh.

KN nói là một trong bốn KN quan trọng, do đó GV cần quan tâm để rèn luyện KN nói tiếng Anh cho SV, đồng thời tạo ra sự hứng thú cho SV trong các hoạt động luyện nói, xóa bỏ được tâm lý ngại nói. Trong giờ học KN nói, GV cần cung cấp cho SV các kinh nghiệm học hiệu quả, đưa ra cho các em nhiều chủ đề đa dạng để luyện tập. Trong thực tế, giáo trình tiếng Anh của SV tại Trường ĐHSPKT Vinh là giáo trình tích hợp các KN. Các hoạt động nghe, nói, đọc, viết được lồng ghép trong một giờ học. Thời lượng cho hoạt động nói thường chỉ 10 đến 20 phút, vậy nên cần chú ý vào thực tế giảng dạy, tác giả gợi ý một số hoạt động dạy nói hiệu quả như sau:

Miêu tả tranh: Trình độ tiếng Anh của SV Trường ĐHSPKT Vinh còn ở mức độ thấp nên GV có thể sử dụng tranh, yêu cầu SV miêu tả những hoạt động đang diễn ra trong tranh bằng cách sử dụng thì Hiện tại tiếp diễn. GV cũng có thể yêu cầu SV kể lại một câu chuyện dựa trên các bức tranh cho sẵn sử dụng thì Quá khứ đơn, hoặc miêu tả hai bức tranh bằng cách so sánh tìm ra những điểm khác biệt trong tranh. Sử dụng tranh ảnh là hoạt động vừa sức với các SV ở mức độ A1, gây hứng thú cho SV và khích lệ SV rèn luyện KN nói hiệu quả

Thuyết trình: GV tiếng Anh có thể đưa ra một chủ đề với những câu hỏi gợi ý trong giáo trình, yêu cầu SV chuẩn bị ở nhà và hôm sau thuyết trình trước lớp. Bài thuyết trình có thể được thực hiện theo cá nhân hoặc theo nhóm. GV cung cấp cho các em nhiều chủ đề đa dạng để thuyết trình như quê hương, bạn bè, du lịch, môi trường, âm thực, y tế, GD, truyền thông, luật pháp, giao thông...

Khi thuyết trình các thành viên trong lớp lắng nghe, đặt câu hỏi và nhận xét cho cá nhân hoặc nhóm thuyết trình. Hoạt động thuyết trình này giúp SV chủ động, tích cực và có trách nhiệm với việc học. Đồng thời hoạt động này giúp tăng cơ hội và thời lượng sinh viên được thực hành nói tiếng Anh. Bên cạnh đó, một số sinh viên có thể e ngại nói trước lớp nhưng lại cảm thấy thoải mái khi nói trong một nhóm nhỏ.

Tranh biện: Đây là một hoạt động thú vị, sôi nổi và thu hút được nhiều người tham gia. Các sinh viên tham gia theo đội. Mỗi lần tranh biện sẽ có 2 đội tham gia, mỗi đội từ 3-5 sinh viên. Giáo viên đưa ra các vấn đề với những ý kiến trái chiều, đưa ra chỉ dẫn rõ ràng với các nhóm và các nhóm cần chuẩn bị kỹ lưỡng ở nhà trước khi lên tranh luận trước lớp. Tranh biện là một hoạt động tương đối khó, sinh viên phải đọc và tìm kiếm nhiều nguồn thông tin khác nhau. Vậy nên, thông qua hoạt động này sinh viên không chỉ cải thiện kỹ năng nói, kỹ năng trình bày trước đám đông mà

còn tăng thêm kiến thức tổng hợp xã hội cho bản thân.

Đóng vai: Trước khi áp dụng hoạt động này, GV tiến hành chia nhóm và phân chủ đề để luyện tập. Mỗi nhóm 5 sinh viên sẽ cùng nhau viết kịch bản cho chủ đề họ được phân công và thống nhất phân vai. Trong thời gian 1 tuần, sinh viên viết xong kịch bản và phân vai gửi cho giảng viên kiểm duyệt. Sau khi được duyệt, sinh viên tiến hành luyện tập và quay video gửi cho giảng viên. GV sẽ trình chiếu các video trước lớp và nhận xét để sinh viên phát huy hoặc rút kinh nghiệm.

3. Kết luận

Thực tế giảng dạy cho thấy việc nâng cao chất lượng dạy tiếng Anh nói chung và dạy kỹ năng nói tiếng Anh nói riêng cho SV luôn đặt ra những khó khăn, thách thức cho người giảng dạy. Tuy nhiên, nếu GV tuân thủ quy trình giảng dạy theo đường hướng giao tiếp, tìm hiểu để nắm rõ nhu cầu, hứng thú cũng như đặc điểm của người học, thì họ hoàn toàn có thể thiết kế các hoạt động nói sát với đối tượng, giúp đạt được các mục tiêu đề ra của bài học. Những gợi ý về cách sử dụng một số hoạt động trong dạy kỹ năng nói tiếng Anh mà bài viết đã nêu trên hy vọng sẽ phần nào giúp ích các thầy, cô giáo trong quá trình dạy và học kỹ năng nói tiếng Anh. Bằng các hoạt động này, SV không chỉ nâng cao kỹ năng nói mà còn bồi đắp được động lực học tập, cũng như xác định rõ hơn lợi ích của việc học tiếng Anh.

Tài liệu tham khảo

- [1] S. Thornbury (2005), *How to teach speaking*. London: Pearson Education, pp. 1-3, 2005
- [2]. Khamkhien, A. (2010) *Teaching English Speaking and English Speaking Tests in the Thai Context: A Reflection from Thai respectives*. *English Language Journal*, Vol.3, pp. 184-200
- [3]. Brown, H.D. (2001). *Teaching by principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy* (2nd edition). New York: Longman.
- [4]. Trương, T. M. N. (2018). *Thực trạng kỹ năng nói Tiếng Anh và đề xuất một số hoạt động tự rèn luyện nói Tiếng Anh ngoài lớp học cho sinh viên chuyên ngành kỹ thuật Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh*. *Tạp chí Giáo dục*, 435(1), 54-59.
- [5]. Bygate, M. (1987) *Speaking*. Oxford University Press.
- [6]. Ellis, R. (1986) *Understanding Second Language Acquisition*. Oxford: OUP.
- [7]. Harmer, J. (1999). *The practice of English language teaching*. Pearson Education.
- [8]. Penny Ur (1996). *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.